

IRODALOM

1-4. évfolyam

A tanterv jellemzői

Az *Irodalom* tanterv változatos tevékenységsort tartalmaz, amely már kisiskolás kortól kezdve lehetővé teszi az *irodalom megkedvelését*. E tevékenységcsoportok a következők: ① versek, mesék mimetizálása, dramatikus megjelenítése; ② vers- és prózamondás (minden tanuló számára); ③ irodalmi alkotások olvasása, elemzése; ehhez ④ verstani és poétikai ismeretek elsajátítása; ⑤ az irodalom életének megismerése: könyv- és könyvtárhasználat; interjúk, kritikák, könyvismertetések olvasása; irodalmi műsorok rádióban, televízióban történő figyelése; az irodalom ünnepeinek, évfordulóinak a nyomon követése, alkalmanként részvétel írókkal, költőkkel való találkozásokon. Az irodalmi anyag az elsősorban XX. századi merítés. Az 1-3. évfolyam liracentrikus, épít a kisgyermek ún. ösztönös "versérvő" képességére. A tananyag a műfajok tekintetében széles skálájú: a folklór műfajokból megjelennek a mesék különböző fajtái (tündérmesék, csalimesék, állatmesék, tréfás mesék), valamint a népdalok, a népballadák, a közmondások, a találos kérdések és a mítoszok. Az epikus anyagban megjelennek a verses mesék, az elbeszélő költemények, a mese- és ifjúsági regények. A tanterv maximálisan épít a tanulók kreativitására, a játék és a humor iránti érzékenységére. Megmutatja, hogyan van (és volt) szerepe mindig is a költészetben a játéknak. Ráébreszti a tanulókat arra, hogy a vidámság, a csúfolódás vagy akár egy képtelen formai ötlet miként lehet versírásra indító alkalom, s hogy a költők univerzumába olyan szerepek is beletartoznak, mint a nevetgető, a clowné, a játékosé. A tanulók maguk is írnak e "minták" nyomán verseket, képreseket, meséket stb.

Javasolt óraszám

<i>Évfolyam</i>	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám				

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A tanterv tanítása a kisiskolás korban *tanítói* végzettséget és kompetenciát igényel. Az irodalmat tanító pedagógustól elvárja, hogy tájékozott legyen a gyermek- és ifjúsági irodalomban, fejlett kommunikációs kultúrával rendelkezzen, "tolerálni tudja", hogy az egyéni recepciók eltérőek lehetnek egymástól, hogy a szövegek jelentése a szöveg - befogadó viszonyban teremődik meg. A pedagógiai képességek közül preferálja a *megosztott figyelmet* és *döntési képességet*, továbbá a *diagnosztizáló képességet*, amely a *differenciált tanulásszervezést*, az *egyénben való gondolkodni tudást* teszi lehetővé. A nevelési stílusok közül pedig a *kooperatív (együttműködő) magatartást* szorgalmazza.

Az irodalom tanulásának céljai az 1-4. évfolyamon

Az irodalom tanulásának célja, hogy biztosítsa az irodalomnak mint művészetnek a tudatos és értő befogadását. Ennek érdekében történik korai életkortól kezdve az irodalomelméleti ismeretek szisztematikus tanítása és a műelemzés. Az életkorhoz igazodó tananyag épít a tanulók játék-, illetve önkifejezési (alkotó) szükségletére.

Az irodalom tanulása gazdagítja a tanulók irodalmi műveltségét, olvasottságát, irodalomtörténeti tájékozottságát, elősegíti a nemzeti kultúrához való kötődésüket, formálja erkölcsi érzéküket. A kiválasztott művek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók fontos emberi, társadalmi témák művészi közvetítése révén tapasztalatot gyűjtsenek az ember természetéről, hiányairól, külső-belső konfliktusairól, eszmékről. Ezek fejlesztik világgépeket, árnyalják világtelmezésüket.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

Az irodalom tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy "aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal. A közös játék csoportos alkotóélményt biztosít. Az irodalmi műelemzés előkészítése során a tanulók figyelme a megemlített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok mellett elemi szinten az irodalmi kifejezésformákra irányul. Ez teremt alapot a későbbi évfolyamokon a szakszerűsre törekvő műelemzésre és -értelmezésre, a tudatos irodalomolvasásra. A versmondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismert felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót létrehozni. Az irodalom olvasásával, az irodalmi élet megismerésével a tanulók számára "életközelpbe" hozható az irodalom; általa a tanulók olyan tevékenységet végezhetnek, amely érdeklődésük fejlesztésére, gyűjtőszenvendélyük kiélésére stb. lehetőségeket kínál.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	<i>Nem-verbális kommunikációs gyakorlatok</i>	<i>Nem-verbális kommunikációs gyakorlatok végzése, irodalmi művek mimetizálása</i>		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Megfigyelt tevékenységeket, cselekvéseket segítség és minta alapján képes kifejezni mozgással, testtartással.	Megfigyelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan, eredetiségre törekedve képes kifejezni mozgással, testtartással.
1.2.	érzelmek kifejezése arcjárással	érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjárással	Megfigyelt érzelmeket segítség és minta alapján képes kifejezni arcjárással.	Megfigyelt érzelmeket önállóan, eredetiségre törekedve képes kifejezni arcjárással.
1.3.	tekintettel, gesztikulációval történő közlések	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Képes közléseket kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Képes közléseket hitelesen, meggyőzően kifejezni tekintettel, gesztikulációval.
2.	<i>Irodalmi élményszerzés, irodalmi szövegek reprodukálása</i>	<i>Irodalmi élményszerzés és irodalmi szövegek reprodukálása mimetizálás révén</i>	Felolvasott, megtanult irodalmi szövegeket reprodukálni képes mimetizálással, segítséggel és mintakövetés alapján.	Felolvasott, megtanult irodalmi szövegeket önállóan, eredetiségre törekedve képes reprodukálni mimetizálással.
II.	AZ IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE	AZ IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE		
1.	<i>Kommunikációs tényezők az irodalmi alkotásokban</i>	<i>Irodalmi alkotásokban a kommunikációs tényezők felismerése</i>		
1.1.	kommunikációs tényezők	az irodalmi alkotásokban (párbeszédes versekben, verses mesékben, mesékben) jelen levő kommunikációs tényezők tanulása, az első személy, a második személy, valamint a szerepcserre felismerése	Segítséggel felismeri a párbeszédeset tartalmazó versekben a szerepcserét.	Önállóan felismeri párbeszédeset tartalmazó versekben a beszélőt a hallgatót és a köztük levő szerepcserét.
2.	<i>Irodalomelméleti ismeretek műelemzéshez, vers- és prózamondáshoz</i>	<i>Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz</i>		

2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása verseken		
2.1.1.	versszakok, verssorok	a versszakok, verssorok elkülönítése, megszámlálása, megnevezése	Meg tudja mondani a tanult versek versszakainak és verssorainak számát.	Meg tudja mondani egy általa ismeretlen vers versszakainak és verssorainak a számát.
2.1.2.	refrén	ráismerés a refrénre	Segítséggel felismeri versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.	Önállóan felismeri versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.
2.1.3.	rímelő sorvégek	rímelő sorvégek keresése és jelölése versekben, a rím megnevezése	Segítséggel felismeri versekben a sorvégi rimeket.	Önállóan felismeri versekben a sorvégi rimeket és jelölni tudja azokat.
2.1.4.	ritmus	a ritmus érzékelése versekben a szótagok rövidségének és hosszúságának jelölése alapján	Jól ritmizálható versek esetében segítséggel tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.	Jól ritmizálható versek esetében önállóan tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.
2.2.	költői képek	versek költői képekre bontása	Segítséggel tud versekben költői képeket felismerni.	Önállóan tud versekben költői képeket felismerni.
2.3.	kisepikai műfajok	a kisepikai műfajok (közmondások, szólások, találós kérdések) tanulása	Segítséggel felismeri a tanult találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat, és fel tudja idézni azok megfejtését és jelentését.	Önállóan felismeri a tanult találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat, és fel tudja idézni azok megfejtését és jelentését. Mindegyikre képes 2-2 példát mondani.
2.4.	epikai művek jellemzői	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása	Az elemzett mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplőket.	Verses mesékben, mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplők tulajdonságait.
3.	<i>Az értékelő magatartás</i>	<i>Az értékelő magatartás tanulása</i>		
3.1.	irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás	az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása: asszociációk, élmények, értékjelentések megfogalmazása	A tanult irodalmi művekről segítséggel képes élményeit, asszociációit, értékeléseit megfogalmazni.	A tanult irodalmi művekről önállóan képes élményeit, asszociációit, értékeléseit megfogalmazni.
III.	VERSMONDÁS	A VERSMONDÁS TANULÁSA		
1.	<i>Versmondás</i>	<i>Versmondás</i>		
1.1.	gyerekeknek, felnőtteknek szóló egyéni és együttes versmondás	gyerekeknek, felnőtteknek szóló egyéni és együttes versmondás tanulása	Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket: <i>Köszöntő anyák napjára</i> Csoóri Sándor: <i>Csodakutya</i> Kölcsy Ferenc: <i>Himnusz (1. versszak)</i> Weöres Sándor: <i>Paripám csodaszép pejkő</i> Weöres Sándor: <i>Szunnyadj, kisbaba</i> Zelk Zoltán: <i>Az erdő</i>	Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket: <i>Köszöntő anyák napjára</i> Csoóri Sándor: <i>Csodakutya</i> Kölcsy Ferenc: <i>Himnusz (1. versszak)</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Tavaszi felhők</i> Weöres Sándor: <i>Buba éneke</i> Weöres Sándor: <i>Paripám csodaszép pejkő</i> Weöres Sándor: <i>Szunnyadj, kisbaba</i> Zelk Zoltán: <i>Az erdő</i>

2.	<i>A versmondás elemzése</i>	<i>A versmondás elemzése az üzenetközvetítés sikeressége szempontjából</i>	Megfigyelési szempont alapján - kis segítséggel - képes egy másik társa által elmondott vers hatásosságának, sikerességének a megítélésére.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy másik társa által elmondott vers hatásosságának, sikerességének a megítélésére.
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK; ÉLETRAJZI ADATOK, FÉNYKÉPEK A MEGISMERT KÖLTŐK, ÍRÓK GYERMEKKORÁRÓL, ÉLETÉRŐL	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA. ÉLETRAJZI ADATOK, FÉNYKÉPEK GYŰJTÉSE A MEGISMERT KÖLTŐK, ÍRÓK GYERMEKKORÁRÓL, ÉLETÉRŐL		
1.	<i>Az irodalom élete</i>	<i>Az irodalom életének tanulása</i>		
1.1.	irodalmi gyűjtőmunka	irodalmi gyűjtőmunka	Általa önként kiválasztott két-két íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	Általa önként kiválasztott öt-öt íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.

- a) A tanuló felismeri párbeszédet tartalmazó versekben az 1. személyt, a 2. személyt és a köztük levő szerepcserét.
- b) Meg tudja mondani egy vers versszakainak és verssorainak számát.
- c) Felismeri versekben az ismétlődő sorokat, és tudja jelölni a sorvégi rímeket.
- d) Jól ritmizálható versek esetében minta alapján tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.
- e) Tud versekben költői képet keresni.
- f) Felismeri a közmondásokat, a szólásokat és a találós kérdéseket.
- g) Verses mesékben és mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplők tulajdonságait.
- h) Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket:
 - Gólya, gólya gilice
 - Köszöntő anyák napjára
 - Csoóri Sándor: Csodakutya
 - Kölcsey Ferenc: Himnusz (1. versszak)
 - Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők
 - Weöres Sándor: Buba éneke
 - Weöres Sándor: Paripám csodaszép pejki
 - Weöres Sándor: Szunnyadj, kisbaba
 - Zelk Zoltán: Az erdő

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az irodalom tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy "aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasókká válhassanak. A vers- és prózamondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társai és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközébe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöket teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését a tanulók számára, nem "kötelező" jelleggel ajánlja.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			ELÉGSÉGES	JELES
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	<i>Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség</i>	<i>Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség: arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás, térközsabályozás fejlesztése, irodalmi szövegek mimetizálása</i>		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket segítség és minta alapján képes eljátszani mozgással és testtartással.	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan képes eljátszani mozgással és testtartással.
1.2.	érezelmek kifejezése	érezelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal	Olvasott elbeszélő művekben nyelvileg kifejezett érzelmeket segítséggel képes megjeleníteni arcjátékkal.	Olvasott elbeszélő művekben nyelvileg kifejezett érzelmeket önállóan képes megjeleníteni arcjátékkal.
1.3.	tekintet, gesztikuláció	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiválasztott közléseket képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiválasztott közléseket hitelesen és meggyőzően képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.
2.	<i>Irodalmi élményszerzés</i>	<i>Irodalmi szövegek reprodukálása és mimetizálása az irodalmi élményszerzés érdekében</i>	Három megtanult irodalmi szöveget – segítséggel és mintakövetés alapján - képes reprodukálni mimetizálással.	Öt megtanult irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.
II.	IRODALMI MŰELEMZÉS	IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE		
1.	<i>Kommunikációs tényezők az irodalmi alkotásokban</i>	<i>Irodalmi alkotásokban a kommunikációs tényezők felismerése</i>		

1.1.	kommunikációs tényezők	az irodalmi alkotásokban: párbeszédesekben, verses mesékben, mesékben jelen levő kommunikációs tényezők: az első személy, a második személy, a szerepcseré és a kontextus felismerése	Segítséggel felismeri a párbeszédesekben, verses mesékben, mesékben az első személyt, a második személyt és a közöttük lévő szerepcserét a kontextusnak megfelelően.	Önállóan felismeri a párbeszédesekben, verses mesékben, mesékben az első személyt, a második személyt és a közöttük lévő szerepcserét a kontextusnak megfelelően.
2.	<i>Irodalomelméleti ismeretek a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz</i>	<i>Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz</i>		
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása versekben, verses mesékben		
2.1.1.	rövid és hosszú szótagok	a rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus érzékeltetése	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, a jelölésnek megfelelő ritmust képes érzékeltetni és kifejezni.	Önállóan képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, a jelölésnek megfelelő ritmust képes érzékeltetni és kifejezni.
2.1.2.	hangsúlyos verselésű művek	hangsúlyos verselésű műveken a szótagszám megállapítása	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a szótagszámot és képes a megállapított hangsúlyt kifejezni.	Önállóan meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a szótagszámot és képes a megállapított hangsúlyt kifejezni.
2.1.3.	refrén	a refrén felismerése, megnevezése	Önállóan felismeri a versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.	Önállóan felismeri a versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni, továbbá versmondásában a refrén funkcióját kifejezésre képes juttatni.
2.1.4.	a párosrím, a bokorrím és a keresztrím	a párosrím, a bokorrím és a keresztrím felismerése, jelölése és megnevezése	Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím és a keresztrím.	Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím és a keresztrím, továbbá tudja fel tudja idézni, fel tudja sorolni a rímek nevét.
2.2.	költői képek	versek költői képekre bontása		
2.2.1.	a kettőskép a költői képekben	költői képekben a kettőskép felismerése, megnevezése		
2.2.1.1.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése, megnevezése	A versekben segítséggel tud megszemélyesítést keresni.	Versekben felismeri a megszemélyesítést.
2.2.1.2.	hasonlat	a hasonlat felismerése, megnevezése	A versekben segítséggel tud hasonlatot keresni.	Versekben felismeri a hasonlatot.
2.2.1.3.	metaforikus jelző	költői képben a metaforikus jelző felismerése, megnevezése	A versekben tud metaforikus jelzőt keresni.	Versekben felismeri a metaforikus jelzőt, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.
2.3.	képversek	a képversek megnevezése, olvasásuk tanulása	Felismeri a képverset. Feladathelyzetben meg tudja nevezni és segítséggel képes a képverset olvasni.	Felismeri a képverset. Feladathelyzetben önállóan meg tudja nevezni, értelmezni, olvasni.
2.4.	kisepikai műfajok	kisepikai műfajok: a közmondás, a szólás és a találós kérdés felismerése és megnevezése	Önállóan felismeri a találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat. Mindegyikre képes 2-2 példát mondani.	Önállóan felismeri a találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat. Mindegyikre képes 5-5 példát mondani.

2.5.	epikai művek jellemzői	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása meséken, verses meséken		
2.5.1.	események időrendje és helyszíne	az események időrendjének és helyszínének megállapítása	Azokban a mesékben, amelyeket elemezték, segítséggel meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, amelyeket elemezték, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.
2.5.2.	mesék szerkezete	mesék szerkezetének elemzése: előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás	Mesékben segítséggel megtalálja az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.	Mesékben önállóan megtalálja az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.
2.5.3.	szereplők tulajdonságai	a szereplők tulajdonságainak megnevezése, konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk értékelése	Önállóan képes a szereplők tulajdonságainak megnevezésére. Segítséggel felismeri konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk jellemzőit.	Önállóan képes a szereplők tulajdonságainak megnevezésére. Egyedül felismeri konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk jellemzőit, és képes azok értékelésére.
3.	<i>Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás</i>	<i>Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása</i>		
3.1.	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények elmondása	Az olvasott, elemzett művek kapcsán segítséggel felidézi élményeit, asszociációit megjelölt második személy számára.	Az olvasott, elemzett művek kapcsán szívesen felidézi élményeit, asszociációit megjelölt második személy számára.
3.2.	az elemzett művekről értékjelistések megfogalmazása, azok indoklása	az elemzett művekről értékjelistések megfogalmazása, azok indoklása	Az elemzett művekről értékjelistéseket képes megfogalmazni egy megjelölt második személy számára.	Az elemzett művekről értékjelistéseket képes megfogalmazni egy megjelölt második személy számára. Képes azok indoklására is.
III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA		
1.	<i>Vers- és prózamonadás</i>	<i>Gyerekeknek és felnőtteknek szóló egyéni vers- és prózamonadás, valamint az együttes versmondás tanulása</i>	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: <i>Jó reggelt, jó reggelt</i> Kiss Anna: <i>Az a fekete kiscsikó</i> József Attila: <i>Altató</i> Nagy László: <i>Balatonparton</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Törpetánc</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat (1., 2. versszak)</i> Weöres Sándor: <i>Nyári este</i>	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: <i>Jó reggelt, jó reggelt</i> Kiss Anna: <i>Az a fekete kiscsikó</i> József Attila: <i>Altató</i> Nagy László: <i>Balatonparton</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Törpetánc</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat (1., 2. versszak)</i> Weöres Sándor: <i>Nyári este</i> Weöres Sándor: <i>Ha a világ rigó lenne</i> Weöres Sándor: <i>A tündér</i>
2.	<i>Vers- és prózamonadás elemzése, értékelése</i>	<i>A vers- és prózamonadás elemzése és értékelése az üzenetkövetítés szempontjából</i>	Megfigyelési szempont alapján segítséggel képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságának, sikerességének megítélésére.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságának, sikerességének megítélésére.

IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA		
1.	<i>Az irodalom élete</i>	<i>Az irodalom életének tanulása</i>		
1.1.	életrajzi adatok, fényképek a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	életrajzi adatok, fényképek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	Korábban nem tanult, általa kiválasztott két-két íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	Korábban nem tanult, általa kiválasztott öt-öt íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.
2.	<i>A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötetetei/</i>	<i>A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötetetei/nek megkeresése könyvtárban</i>	Segítséggel meg tudja keresni olyan költők, írók gyermekköteteteit a szabadpolcos rendszerű könyvtárban, akiknek műveivel már megismerkedett.	Önállóan meg tudja keresni olyan költők, írók gyermekköteteteit a szabadpolcos rendszerű könyvtárban, akiknek műveivel már megismerkedett.

- a) A tanuló társai és a felnőttek előtt is el tudja mondani a következő verseket:
- Jó reggelt, jó reggelt
Ágh István: Virágosat álmodtam
Kiss Anna: Az a fekete kiscsikó
József Attila: Altató
Nagy László: Balatonparton
Petőfi Sándor: Anyám tyúkja, Csatadal
Vörösmarty Mihály: Szózat (1-2. versszak)
Weöres Sándor: Nyári este
Ha a világ rigó lenne
Tamkó Sirató Károly: Törpetánc
- b) Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrímet és a bokorrímet.
- c) Verseken tanítója segítségével felismeri a költői képeket, megnevezi a hasonlatot és a költői jelzőt.
- d) Mesékben segítséggel megtalálja az előkészítést, a tetőpontot és a megoldást.
- e) Néhány író és költő életéről tud beszélni, írásaikból is fel tud sorolni néhányat.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az irodalom tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy "aktív viszonyba" kerüljenek a műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben is feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasóvá váljanak. A vers- és prózamonddás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközelpbe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöt teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését ajánlja a tanuló számára, nem "kötelező" jelleggel.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	<i>Nem-verbális kódok</i>	<i>Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség: arcjáték, tekintet, hangbéli tulajdonságok, gesztikuláció, testtartás, térközszabályozás fejlesztése</i>		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan képes eljátszani mozgással, testtartással.	Olvasott elbeszélő művek tevékenység- és cselekvéssorait önállóan képes eljátszani mozgással, testtartással.
1.2.	érezelmek kifejezése	érezelm-, indulat- és hangulatváltások árnyalt kifejezése arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással	Olvasott elbeszélő és lírai művekben nyelvíleg kifejezett érezelm-, indulat- és hangulatváltásokat segítségével képes kifejezni arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással.	Olvasott elbeszélő és lírai művekben nyelvíleg kifejezett érezelm-, indulat- és hangulatváltásokat önállóan képes kifejezni arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással.
1.3.	tekintet, gesztikuláció	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiemelt szituációkat képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiemelt szituációkat hitelesen és meggyőzően képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.
2.	<i>Irodalmi élményszerzés</i>	<i>Irodalmi szövegek reprodukálása és mimetizálása az irodalmi élményszerzés érdekében</i>	Három - a harmadik évfolyamon megtanult - irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.	Öt - a harmadik évfolyamon megtanult - irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.
II.	IRODALMI MŰELEMZÉS	IRODALMI MŰELEMZÉS TANULÁSA		

1.	A kommunikáció tényezői	Az irodalmi alkotásokban, párbeszédű versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezők: az első személy, a második személy, a szerepcseré és a kontextus felismerése	Segítséggel felismeri az irodalmi alkotásokban, párbeszédű versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezőket: az első személyt, a második személyt, a szerepcserét a kontextus függvényében.	Önállóan felismeri az irodalmi alkotásokban, párbeszédű versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezőket: az első személyt, a szerepcserét a kontextus függvényében.
2.	Irodalomelméleti ismeretek	Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz		
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása verseken		
2.1.1.	időmértékes ritmus	rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus érzékelte, kifejezése	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.	Kevés segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.
2.1.2.	ütemhangsúlyos ritmus	a nyomaték, az ütem és a szótagszám megállapítása hangsúlyos verselésű művekben	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes kifejezni, érzékelteni szerepléshez kötött helyzetben.	Kevés segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet önállóan képes kifejezni, érzékelteni szerepléshez kötött helyzetben.
2.1.3.	rímelés	a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllekző rím felismerésének gyakorlása; a félrím megismerése és felismerésének gyakorlása	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllekző rím és a félrím.	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllekző rím és a félrím, továbbá fel tudja sorolni a rímek nevét.
2.1.4.	alliteráció	az alliteráció felismerése, megnevezése	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt.	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt. Megkísérel maga is alliteráló sorokat alkotni.
2.2.	költői képek	versek költői képekre bontása		
2.2.1.	kettőskép	költői képben a kettőskép felismerése		
2.2.1.2.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri a megszemélyesítést tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a megszemélyesítést tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére".
2.2.1.3.	hasonlat	a hasonlat felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri a hasonlatot tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a hasonlatot tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére".

2.2.1.4.	metaforikus jelző	a költői képben a metaforikus jelző felismerése, megnevezése	Segítséggel felismeri a metaforikus jelzőt tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a metaforikus jelzőt tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a metaforikus jelzőbe sűrített jelentések "megfejtésére".
2.4.	a kisepikai műfajok	kisepikai műfajok: szólás, közmondás, találós kérdések felismerése és megnevezése	Önállóan felismeri a kisepikai műfajokat elbeszélésekben és lírai alkotásokban.	Önállóan felismeri a kisepikai műfajokat elbeszélésekben és lírai alkotásokban. Maga is képes találós kérdések, továbbá "közmondásszerű" frazeológiai nyelvi egységek alkotására.
2.5.	epikai művek	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása		
2.5.1.	időrend és helyszín	események időrendjének helyszín(é)nek megállapítása mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, segítséggel meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.
2.5.2.	mesék, elbeszélések szerkezete: előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás	mesék, elbeszélések szerkezetének elemzése	Segítséggel képes a mesék, elbeszélések, regényrészletek szerkezeti egységeinek (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elkülönítésére és megnevezésére.	Önállóan képes a mesék, elbeszélések, regényrészletek szerkezeti egységeinek (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elkülönítésére és megnevezésére.
2.5.3.	jellemzés	a jellemzés nyelvi eszközeinek megfigyelése		
2.5.3.1.	szereplők cselekvései	annak megfigyelése, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket.
2.5.3.2.	szereplők beszéltetése	annak megfigyelése, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket.
3.	Értékelő magatartás	Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás fejlesztése		
3.1.	asszociációk, élmények, értékjelenetek	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények elmondása, az elemzett művekből értékjelenetek megfogalmazása, indoklása	Az olvasott, elemzett művek kapcsán élményeit, asszociációit képes szóban megfogalmazni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára. Az elemzett művekről értékelést képes adni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára.	Az olvasott, elemzett művek kapcsán élményeit, asszociációit képes szóban megfogalmazni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára. Továbbá írásban is képes azokat megfogalmazni megjelölt második személy számára. Az elemzett művekről értékelést (kritikát) képes készíteni írásban, megjelölt második személy számára.

3.2.	írói üzenet, a szöveg üzenete	az irodalmi műbe foglalt költői, írói üzenet megfogalmazása	Segítséggel képes felismerni az elemzett irodalmi műben az írói , költői üzenetet.	Önállóan képes felismerni és kisebb csoport számára megfogalmazni az elemzett irodalmi mű írói , költői üzenetét.
III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA		
1.	<i>Vers- és prózamonddás</i>	<i>Gyerekeknek és felnőtteknek szóló egyéni vers- és prózamonddás, valamint az együttes versmondás tanulása</i>	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: Weöres Sándor: <i>Hold és felhők</i> Kiss Anna: <i>A legkisebb fiú</i> Petőfi Sándor: <i>Nemzeti dal</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat (1-2. versszak)</i> Áprily Lajos: <i>Március</i> Radnóti Miklós: <i>Éjszaka</i> Nagy László: <i>Csodafiú-szarvas</i>	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: Weöres Sándor: <i>Hold és felhők</i> Kiss Anna: <i>A legkisebb fiú</i> Petőfi Sándor: <i>Nemzeti dal</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i> Áprily Lajos: <i>Március</i> Radnóti Miklós: <i>Éjszaka</i> Nagy László: <i>Csodafiú-szarvas</i> Ágh István: <i>Mákgubófejű kakas-huszárok</i> Zelk Zoltán: <i>Hajnali vendég</i> Kányádi Sándor: <i>Ballada</i> Petőfi Sándor: <i>Itt van az ősz, itt van újra</i> Sinka István: <i>Szalontán egy ajtó muzsikál</i> Nemes-Nagy Ágnes: <i>Párbeszéd</i> Kormos István: <i>Fehér virág</i> Radnóti Miklós: <i>A mécsvirág kinyílik</i>
2.	<i>Interpretáció</i>	<i>A vers- és prózamonddás elemzése, értékelése a költői, írói üzenetközvetítés szempontjából</i>	Megfigyelési szempont alapján segítségével képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságát, sikerességét megítélni aszerint is, hogy a vers interpretációja (értelmezése) a költői-írói szándékot kifejezte-e.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságát, sikerességét megítélni aszerint is, hogy a vers interpretációja (értelmezése) a költői-írói szándékot kifejezte-e.
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA		
1.	<i>Szerzői életutak</i>	<i>Életrajzi adatok olvasása, fényképek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről</i>	Ismeri két - általa tanult - író vagy költő életútját, kitüntetetten az író/költő gyermekkorát és gyermekeknek szóló műveit.	Ismeri öt - általa tanult - író vagy költő életútját, kitüntetetten az író/költő gyermekkorát és gyermekeknek szóló műveit.
2.	<i>Gyermekkötetek</i>	<i>A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötetete(i)nek megkeresése könyvtárban</i>	Ismeri az általa tanult írók gyermekköteteteinek címét. Szabadpolcos rendszerű könyvtárban képes azok megtalálására és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának ismertetésére kiscsoport előtt.	Ismeri az általa tanult írók gyermekköteteteinek címét. Szerzői katalógus alapján képes azok megkeresésére és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának recenzálására.

- a) A tanuló gyerekek és felnőttek előtt megfelelő tekintetartással és helyesejtéssel el tudja mondani a következő verseket:
Weöres Sándor: Hold és felhő,
Kiss Anna: A legkisebb fiú,
Petőfi Sándor: Nemzeti dal,
Vörösmarty Mihály: Szózat,
Áprily Lajos: Március,
Radnóti Miklós: Éjszaka,
Nagy László: Csodafiú-szarvas,
Ágh István: Mágubófejű kakas-huszárok,
Zelk Zoltán: Hajnali vendég,
Kányádi Sándor: Ballada,
Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra.
- b) Verseket tud költői képekre bontani: fölismeri a megszemélyesítést, a hasonlatot, a költői jelzót, a metaforát.
- c) Jól ritmizálható versek ritmusát le tudja kopogni, el tudja tapsolni.
- d) Tudja jelölni versekben a rímeket; meg tudja nevezni a páros, a kereszt- és a bokorrímet.
- e) Mesék, elbeszélések, balladák olvasásakor meg tudja állapítani, kik a szereplők, mi az események helyszíne, időrendje. Tanítója segítségével tudja elemezni a műveket szerkezeti szempontból.
- f) Fölismer a művekben a szereplők jellemzési módjai közül néhányat. Egy-két jellemzési módot maga is tud alkalmazni.
- g) Érdeklődik a megismert írók, költők munkássága iránt. Gyűjtőmunkát is végez.
- h) Olvassa a Kincskeresőt. Figyelemmel kíséri, kivel közül interjút, riportot, mely könyve(ke)t ismerteti.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az irodalom tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Az irodalmi művek mimitizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy "aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasóvá válhassanak. A vers- és prózamondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközelpelbe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöt teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését ajánlja a tanulók számára, nem "kötelező" jelleggel.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	<i>Epikus művek</i>	<i>Epikus művek (mesék, elbeszélések, balladák) jelenetekre bontása, majd eljátszása</i>	A mimitizáláshoz segítséggel jelenetekre tudja bontani az ismert epikus műveket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt.	A mimitizáláshoz önállóan jelenetekre tudja bontani az ismert epikus műveket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt. A játék során önálló és eredeti rögtönzésre képes.
2.	<i>Lírai művek</i>	<i>Irodalmi élményszerzés versek szövegének reprodukálása és mimitizálása révén</i>	A mimitizáláshoz segítséggel jelenetekre tudja bontani az ismert verseket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt.	A mimitizáláshoz önállóan jelenetekre tudja bontani az ismert verseket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt. A játék során önálló és eredeti rögtönzésre képes.
II.	IRODALMI MŰVEK ELEMZÉSE	IRODALMI MŰVEK ELEMZÉSE		
1.	<i>Irodalmi művek elemzése a művek által közvetített világlkép megértése végett</i>	<i>Irodalmi művek elemzése a művek által közvetített világlkép megértése végett</i>		
1.1.	a lírai művek által közvetített társadalom- és emberszemlélet megismerése témakörök: a) a költői hivatásról b) az emberi kapcsolatok világából c) az emberi konfliktusokról, érényekről d) az ember és a természet kapcsolatáról	bevezetés a lírai művek által közvetített társadalom- és emberszemlélet megismerésébe a magyar költészet alkotásai révén	Az elemzett lírai művek alapján - segítséggel - képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára.	Az elemzett lírai művek alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára.
	e) a magyarság iránti elkötelezettségről f) a folklórhagyomány továbbéléséről			
1.2.	a népmese világának társadalom- és emberszemlélete	a népmese világa társadalom- és emberszemléletének megértése a különböző típusú mesék elemzése révén		

1.2.1.	állatmesék	állatmesék elemzése	Az elemzett állatmesék alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett állatmesék alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.2.	tréfás mesék	tréfás mesék elemzése	Az elemzett tréfás mesék alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett tréfás mesék alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.3.	csalimesék	csalimesék elemzése	Az elemzett csalimesék alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett csalimesék alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.4.	tündérmesék	tündérmesék elemzése	Az elemzett tündérmesék alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett tündérmesék alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.3.	a mítoszok világának társadalom- és emberszemlélete	bevezetés a mítoszok világa társadalom- és emberszemléletének megismerésébe	Az elemzett mítoszok alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett mítoszok alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.4.	a gyermek- és a serdülőkor élményvilága révén feltáruló társadalom- és emberkép	a gyermek- és a serdülőkor élményvilága révén feltáruló társadalom- és emberkép megismerése		
1.4.1.	elbeszélések	elbeszélések elemzése	Az elemzett elbeszélések alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről, továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett elbeszélések alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről, továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.4.2.	mese- és ifjúsági regények	mese- és ifjúsági regények elemzése	Az elemzett mese- és ifjúsági regények alapján - segítséggel - képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről, továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett mese- és ifjúsági regények alapján önállóan képes az azokban feltáruló társadalom- és emberszemléletről, továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
2.	<i>Irodalomelméleti ismeretek</i>	<i>Irodalomelméleti ismeretek tanulása és elmélyítése műelemzések során</i>		
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek alkalmazása		

2.1.1.	rövid és hosszú szótagok a versekben	rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus gyakorlása	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.
2.1.2.	nyomaték, ütem, szótagszám	a nyomaték, az ütem és a szótagszám megállapítása hangsúlyos verselésű művekben	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.	Őnállóan meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.
2.1.3.	gondolatrítmus	a gondolatrítmus megismerése	Segítséggel felismeri a versekben a gondolatrítmust.	Őnállóan felismeri a versekben a gondolatrítmust, és azt meg is tudja nevezni.
2.1.4.	párosrím, bokorrím, keresztrím, öllelkező rím, félrím	a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllelkező rím, a félrím felismerésének gyakorlása	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllelkező rím és a félrím. Fel tudja sorolni a rímek nevét.	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az öllelkező rím és a félrím. Fel tudja sorolni a rímek nevét. Tud olyan verssorokat alkotni, amelyek arról tanúskodnak, hogy maga is elsajátította a rímtechnika néhány fogását.
2.1.5.	alliteráció	az alliteráció felismerése	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt általa nem elemzett versekben is.	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt általa nem elemzett versekben is. Megkísérel maga is alliteráló sorokat alkotni.
2.1.6.	szabadvers	a szabadvers megismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a szabadverset általa tanult alkotások között.	Felismeri és meg tudja nevezni a szabadverset általa nem ismert alkotások között.
2.1.7.	prózaölemlény	a prózaölemlény megismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaölemlényt az általa tanult alkotások között.	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaölemlényt általa nem ismert alkotások között.
2.2.	költői képek a versekben	versek költői képeire bontása		
2.2.1.	kettőskép	a költői képekben a kettőskép felismerése		
2.2.1.2.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése és megnevezése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfjtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá - ugyancsak segítséggel - képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfjtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfjtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá - ugyancsak segítséggel - képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfjtésére". A megszemélyesítés "megfjtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik.

2.2.1.3.	hasonlat	a hasonlat felismerése és megnevezése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a hasonlatot, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá - ugyancsak segítséggel - képes a hasonlat sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a hasonlatot, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá - ugyancsak segítséggel - képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére". A hasonlat" megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik.
2.3.	epikai művek elemzése	az epikai művekre jellemző ismeretek elmélyítése elemzéssel		
2.3.1.	az események időrendje és helyszíne	az események időrendjének és helyszíneinek megállapítása mesékben, elbeszélésekben, ifjúsági regényekben	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit. Szóbeli szövegalkotás keretében - az eredeti témát megtartva - képes az események helyszínét, időrendjét és szereplőit "kicserelni".
2.3.2.	epikai művek szerkezete	epikai művek szerkezetének (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elemzése	Segítséggel elemezni tudja szerkezeti szempontból az epikus műveket: meg tudja keresni és meg tudja nevezni az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot, a megoldást.	Elemezni tudja szerkezeti szempontból az epikus műveket. Meg tudja keresni és képes megnevezni az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást. Írásban képes elkészíteni egy-egy epikai mű szerkezetének a vázlatát.
2.3.3.	jellemezés	a jellemezés eszközeinek megfigyelése		
2.3.3.1.	szereplők cselekvései	annak megfigyelése, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni kiscsoportnak vagy osztálynak.
2.3.3.2.	szereplők beszéltetése	annak megfigyelése, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni kiscsoportnak vagy osztálynak.

2.3.3.4.	beszéltetés a hősről	annak megfigyelése, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst. Az írói eljárásról képes beszámolni kics csoportnak vagy osztálynak.
3.	<i>Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás</i>	<i>Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása</i>		
3.1.	szubjektív értékjelistések az elemzett művekről	az elemzett művekről szubjektív értékjelistések megfogalmazása, indoklása	Az elemzett művekről szubjektív értékjelistéseket tud megfogalmazni önállóan, kijelölt második személynek.	Az elemzett művekről szubjektív értékjelistéseket tud megfogalmazni önállóan, kijelölt második személynek, "álláspontját" indokolni is képes.
3.2.	az irodalmi műben foglalt üzenet	az irodalmi műben foglalt üzenet megfogalmazása	Segítséggel képes felismerni és kijelölt második személy számára megfogalmazni az elemzett műben az írói, költői üzenetet.	Önállóan képes felismerni és kisebb csoport számára megfogalmazni az elemzett műben az írói, költői üzenetet.
III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA		
1.	<i>Egyéni vers- és prózamonadás, együttes versmondás</i>	<i>Egyéni vers- és prózamonadás, valamint együttes versmondás gyakorlása</i>	El tudja mondani a következő verseket: Kazinczy Ferenc: <i>Írói érdem</i> József Attila: <i>Ne légy szeles</i> Kormos István: <i>Fehér virág</i> Kölcsey Ferenc: <i>Himnusz</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i> Babits Mihály: <i>Új leoninusok</i> (részlet) Nagy László: <i>Adjon az Isten</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok</i>	El tudja adni a következő műveket: Kazinczy Ferenc: <i>Írói érdem</i> József Attila: <i>Ne légy szeles</i> Képes Géza: <i>Egy fiatal költő sírjára</i> Kormos István: <i>Fehér virág</i> Ratkó József: <i>Bújócska</i> József Attila: <i>Bánat</i> Kölcsey Ferenc: <i>Himnusz</i> Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i> Ady Endre: <i>Fölszállott a páva</i> Babits Mihály: <i>Új leoninusok</i> (részlet) Nagy László: <i>Adjon az Isten</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok</i>
2.	<i>Interpretáció</i>	<i>A vers- és prózamonadás elemzése, értékelése a hallgatóság figyelmének lekötése, valamint az írói, költői üzenetkövetítés szempontjából</i>	Megfigyelési szempont alapján segítséggel képes egy önmaga vagy más által elmondott vers vagy prózarészlet hatásosságát, sikerességét megítélni a hallgatóság figyelmének lekötése szempontjából, de abból a szempontból is, hogy az elmondott vers interpretációja (értelmezése) a költői, írói szándékot kifejezte-e.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers vagy prózarészlet hatásosságát, sikerességét megítélni a hallgatóság figyelmének lekötése szempontjából, de abból a szempontból is, hogy az elmondott vers interpretációja (értelmezése) a költői, írói szándékot kifejezte-e.

IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK, AZ IRODALOM ÉLETE	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA, AZ IRODALOM ÉLETÉNEK MEGISMERÉSE: AZ IRODALOM, A KÖNYV ÜNNEPEI, IRODALMI DÍJAK		
1.	<i>Írók, költők élete, munkássága</i>	<i>Irodalmi lexikon, életrajzi lexikon alapján az írók, költők életére, munkásságára vonatkozó adatok összeűjtése cédulákon</i>	Segítséggel használja az irodalmi és az életrajzi lexikonokat: cédulázni tudja az írók, költők életrajzára, munkásságára vonatkozó adatokat.	Önállóan használja az irodalmi és az életrajzi lexikonokat: cédulázni tudja az írók, költők életrajzára, munkásságára vonatkozó adatokat.
2.	<i>Műveik alapján megismert költők, írók kötete(i)</i>	<i>A műveik alapján megismert költők, írók kötete(i)nek megkeresése a könyvtárban</i>	Ismeri az általa tanult írók, költők köteteinek címét. Szabadpolcos rendszerű könyvtárban képes azok megtalálására és kölcsonzésére, valamint a kötetek tartalmának ismertetésére kiscsoport előtt.	Ismeri az általa tanult írók, költők köteteinek címét. Szerzői katalógus alapján képes azok megtalálására és kölcsonzésére, valamint a kötetek tartalmának recenzálására.
3.	<i>Megjelenő irodalmi gyermekfolyóiratok</i>	<i>A megjelenő irodalmi gyermekfolyóiratok figyelése</i>	Ismer legalább egy irodalmi gyermekfolyóiratot: címét, főbb témáit.	Ismer legalább két irodalmi gyermekfolyóiratot: címét, főbb témáit, műfajait, szerkesztőjük, valamint a gyakran szereplő költők, írók nevét.
4.	<i>Megjelenő gyermekirodalom</i>	<i>A megjelenő gyermekirodalom figyelése</i>	Iskolai és közművelődési könyvtárak kiállításainak, valamint könyvesboltok kirakatainak figyelésével képes tájékoztatni osztálytársait a megjelenés előtt álló vagy frissen megjelent gyermekirodalmi munkákról.	Iskolai és közművelődési könyvtárak kiállításainak, valamint könyvesboltok kirakatainak figyelésével képes tájékoztatni osztálytársait a megjelenés előtt álló vagy frissen megjelent gyermekirodalmi munkákról. A megjelenő figyelemfelhívó rövid cikket, ismertetést vagy reklám-jellegű szöveget képes írásban megfogalmazni.

- a A mimetizálás előkészítésekor jelenetekre tudja bontani az epikus műveket. Érdeklődéssel vesz részt a közös játékban, szükség esetén képes rögtönzésre.
- b Tudja jelölni a rövid és a hosszú szótagokat időmértékes versekben.
- c Tudja megállapítani a szótagszámot ütemhangsúlyos versekben.
- d Tudja jelölni a verssorok végén a rímeket, s tudja megnevezni a párrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet. Felismeri és megnevezi az alliterációt.
- e Versekben el tudja különíteni a költői képeket, felismeri és megnevezi a metaforát, a megszemélyesítést, a hasonlatot, a metaforikus jelzőt.
- f A költői képek megfejtésekor, értelmezésekor aktivitás és eredetiség jellemezze.
- g Tudja elemezni szerkezet szempontjából az epikus műveket. Megnevezi meg az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.
- h Az elemzett művekről tud szubjektív értékjelentéseket megfogalmazni.
- i Gyerekek és felnőttek előtt elő tudja adni a következő műveket:
Kazinczy Ferenc: Írói érdem,	Vörösmarty Mihály: Szózat,
József Attila: Ne légy szeles,	Ady Endre: Fölszállott a páva,
Kormos István: Fehér virág,	Babits Mihály: Új leoninusok (részlet),
Ratkó József: Bújócska,	Nagy László: Adjon az Isten,
József Attila: Bánat,	József Attila: Betlehemi királyok.
Kölcsey Ferenc: Himnusz,	
- j Tudja elemezni és értékelni mások és önmaga versmondását a helyesejtés és az üzenetközvetítés sikeressége szempontjából.
- k Érdeklődik az irodalom élet iránt. Rendszeresen olvassa a *Kincskereső* című folyóiratot.
- l Használja az irodalmi és életrajzi lexikonokat: tud bennük adatokat keresni az írók, költők életrajzára vonatkozóan.